Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1886. Wydano i rozesłano dnia 30. Września 1886. **Część XXIII.**

Nr. 80.

Rozporządzenie

c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 24. Września 1886, L. 9798/pr., w sprawie wydania wykonawczego regulaminu drogowego.

Na mocy §. 31. ustępu 2. ustawy z dnia 7. Lipca 1885 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 39.), wydany zostaje w porozumieniu z Wydziałem krajowym poniższy wykonawczy regulamin drogowy.

Z Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 24. Września 1886.

Filip Zaleski w. r.
c. k. Namiestnik.

Regulamin

wykonawczy drogowy, wydany przez c. k. Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym na mocy §. 31. ustęp 2. ustawy z dnia 7. Lipca 1885, Dz. ust. kr. Nr. 39.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie równocześnie z ustawą drogową z dnia 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39. i obowiązuje wszystkie miejscowości w kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa.

§. 2.

Przewidziane w art. II. ustawy z dnia 7. Lipca 1885 zastosowanie jej do odnośnych postanowień ustawy krajowej o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. Kwietnia 1881, D. u. kr. Nr. 46, tylko w tych wypadkach i w takiej rozciągłości ma mieć miejsce, o ile ta ostatnia ustawa wyraźnie powołuje się na postanowienia obowiązującej wówczas ustawy drogowej z r. 1866 (§. 4. ustęp 3. i §. 13. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych).

II. Prestacye i fundusze drogowe.

§. 3.

Dla obliczenia prestacyj, jakiemi każda gmina w ciągu roku rozporządzać może, obowiązany jest Zarząd drogowy (składający się ze Zwierzchności gminnej i przełożonego obszaru dworskiego) układać spisy kontrybuentów do prestacyi obowiązanych, mianowicie: na wsi według numerów domów, w miastach zaś według rodzin względnie partyj samoistne gospodarstwo prowadzących.

Spisy te mają zawierać stosowne rubryki dla uwidocznienia w przeciągu każdego roku prestacyi w robociźnie dla każdego kontrybuenta wyznaczonych, jakoteż przez niego w naturze lub gotowiźnie uiszczonych, lub tytułem przymusowego wykupna ściągniętych.

Przy nazwiskach osób uwolnionych w myśl §. 17. ust. drog. z 18. Sierpnia 1866 (D. u. k. Nr. 15 ex 1867) od przyczyniania się do ciężarów drogowych, należy zanotować specyalny tytuł prawny tego uwolnienia.

Spisy te układane będą co 3 lata i to najdalej do 15. Grudnia ostatniego roku trzechlecia według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. Grudnia roku poprzedniego.

Należy je wygotować w 2 egzemplarzach, z których jeden zatrzyma zarząd drogowy u siebie, drugi zaś przeszle wraz z preliminarzem drogowym (§. 31. reg.) Wydziałowi powiat. celem wykonywania kontroli, zastrzeżonej mu w §. 14. ust. 2. ustawy w §. 1. reg. powołanej. Obydwa egzemplarze mają być zaopatrzone podpisami członków Zarządu drogowego.

§. 4.

Przepisy poprzedniego §fu reg. odnoszą się także do tych miast, które opłacają podatek domowo-czynszowy i dla których wydaną jest ustawa budownicza z dnia 28. Kwietnia 1882, D. u. k. Nr. 77, (obecnie miasta: Brody, Biała, Buczacz, Gorlice, Jasło, Przemyśl, Nowy Sącz, Rzeszów, Sanok, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wieliczka, Podgórze) z następującemi jednak odmianami:

a) że zamiast prestacyi w naturze, spisy wykazywać mają dla każdego kontrybuenta (rodzina, względnie partya samoistne gospodarstwo prowadząca) ekwiwalent w pieniądzach, jaki na niego w myśl §. 31. ust. drog. w §. 1. reg. powołanej przypada;

b) że uchwała Rady gminnej, rozkładająca ów ekwiwalent na pojedyńczych kontrybuentów, powziętą być ma przynajmniej na 6 tygodni przed rozpoczęciem nowego roku administracyjnego;

c) że do spisu kontrybuentów należy dołączyć wyciąg z protokołu obrad Rady gminnej, zawierający wspomnianą co dopiero uchwałę, jakoteż poświadczenie władzy skarbowej, iż gmina opłaca rzeczywiście podatek domowo-czynszowy.

§. 5.

Gdy w myśl postanowienia §. 14. ust. 3. i 4. ust. drog. w §. 1. reg. powołanej, prestacye w robocie, przepisane §. 12. tejże ustawy, mają być rok rocznie zużyte w miarę potrzeby, nieużyte zaś w ciągu roku, spłacone według cen wykupna do dni 30 po ukończonym roku, a kwota pieniężna ztąd jakoteż z nieużytych spłat pieniężnych powstała ma być wniesiona bez zwłoki do kasy Wydziału powiat. na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, przeto obowiązkiem Zarządu dróg gminnych będzie stosować się ściśle do rzeczywistych potrzeb drogowych, uzasadniać je w preliminarzach, czuwać pod własną odpowiedzialnością nad tem, ażeby prestacye i spłaty pieniężne czyli dochody z wykupna prestacyi w ciągu roku wpływające, używane były w sposób należyty i nie ulegały marnowaniu, w skutek niewłaściwie zarządzonej, albo źle lub niedbale wykonanej roboty, dozorować w tym celu osobiście lub przez zastępców odpowiednich należyte wykonanie robót i dostaw drogowych, prowadzić dokładną ewidencyę zużytych w ciągu roku prestacyi i spłat pieniężnych, oraz przestrzegać, ażeby fundusze pochodzące z przymusowego wykupna nieużytych w ciągu roku prestacyi, tudzież nieużyte spłaty pieniężne, zostały wcielone do powiatowego funduszu dróg gminnych w terminie przepisanym.

§. 6.

Zarząd drogowy winien przy powoływaniu do wykonywania czynności wskazanych w §. następnym, baczyć na to, ażeby nastąpić mające po ukończonym roku przymusowe wykupno prestacyi ile możności nie dotykało takich kontrybuentów, dla których spłata byłaby uciążliwszą, aniżeli uiszczenie prestacyi w naturze.

§. 7.

Kolej w jakiej, i dzień w którym kentrybuenci powoływani być mają w ciągu roku do wykonania roboty prestacyjnej, oraz rodzaj tej roboty,

bądź około drogi lub mostu, bądź też w lesie, kamieniołomie, kopalni piasku i t. p. uskuteczniać się mającej, przepisuje Zarząd drogowy, oraz wyznacza tych kontrybuentów, którzy w myśl §. 12. ust. 5. i 6. ust. drog. obowiązani są do uiszczenia prestacyi ciągłej, czy to do dowozu materyału drewnianego, czy też do dostawy kamienia, piasku lub innych materyałów, potrzebnych do budowy lub utrzymania drogi, przyczem w myśl §. 14. ust. 5. ust. drog. wolno Zarządowi drogowemu użyć roboty ciągłej do dostawy materyałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznioną być może w ciągu jednego dnia.

§. 8.

Zarząd drogowy winien pod własną odpowiedzialnością czuwać nad tem, ażeby robotę prestacyjną wykonywały tylko osoby, uzdolnione do tego w myśl §. 14. ust. 6. i 7. ustawy drogowej, w §. 1. reg. powołanej.

§. 9.

W myśl postanowienia §. 15. ustawy drogowej z dnia 18. Sierpnia 1866, obowiązaną jest władza zarządzająca drogami gminnemi oznaczyć dla każdej roboty, tak pieszej jak też ciągłej, w pierwszym rzędzie robotę na wymiar uskutecznić się mającą przez kontrybuenta powołanego do prestacyi w naturze w jednym dniu, robotę zaś podług dni liczoną dopuszczać tylko w tych wypadkach, w których robota wymiarowa nie da się zastosować.

§. 10.

Podstawą do oznaczenia roboty na wymiar, tak pieszej jakoteż ciągłej, jest ilość roboty, jaka w ciągu jednego dnia z uwzględnieniem różnicy pomiędzy letnią a zimową porą roku oraz z uwzględnieniem potrzebnego wypoczynku, przeto z jednej strony bez przeciążenia, z drugiej zaś bez marnowania czasu, zdolnemi do pracy siłami wykonaną być może.

§. 11.

W razie wniesienia reklamacyi przeciw oznaczonemu przez Zarząd drogowy wymiarowi roboty, orzeka Wydział powiatowy na podstawie zasady, określonej w §. 10, zastosowywując w razie wątpliwości, przepisy analizy cen, wydanej przez c. k. Namiestnictwo dla budowli drogowych i wodnych w Galicyi.

§. 12.

Wykonanie prestacyi w robocie uwidocznić należy w spisie obowiązanych (§. 3. reg.)

§. 13.

Ponieważ w myśl postanowienia §. 16. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885 każdy obowiązany do prestacyi w robocie, może się od niej wykupić spłatą jej wartości, na podstawie ceny corocznie przez Radę powiatową a względnie Wydział krajowy ustanawiać się mającej, przeto Zarząd drogowy winien ogłosić należycie mieszkańcom gminy i obszaru dworskiego, najpóźniej w 8 dni po otrzymaniu uchwały, ustanawiającej cenę wykupna prestacyi, że należytość przypadająca na rok następny, tytułem spłaty powyższej przyjmowaną będzie tylko przez przeciąg sześciu tygodni, licząc od dnia ogłoszenia ceny wykupna.

Wszelki dochód z wykupna prestacyi w robocie (a względnie z ekwiwalentu), winien być bezzwłocznie zapisany do dziennika kasowego, a przytem uwidoczniony w spisie obowiązanych (§§. 3. i 4. reg.)

§. 14.

Jeżeli kontrybuent zamieszkały w gminie lub na obszarze dworskim nie odrobi prestacyi w sposób wskazany w §§. 7—12. regulaminu, lub jeżeli nie spłaci prestacyi w terminie oznaczonym (§. 13. reg.), natenczas winien Zarząd drogowy w myśl §. 14. ustęp 3. ustawy drogowej w pierwszym razie bez zwłoki, w drugim zaś razie w miarę potrzeby wprowadzić środki przymusowe, w sposób wskazany poniżej w §. 52. reg.

§. 15.

Obszar dworski winien wydać materyał drewniany, potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych na terytoryum gminy, wraz obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość, w takiej ilości i jakości, jaka się według preliminarza drogowego przez Wydział powiatowy skontrolowanego (§. 31 reg.) w ciągu roku potrzebną okaże, jednakże o tyle tylko, o ile wartość drzewa obliczona według cen, w myśl §. 26. p. 5. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885. D. u. k. Nr. 39, ustanowić się mających, nie przekracza 5% dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich.

Gdyby wartość potrzebnego na jeden rok materyału drzewnego przewyższała owe 5 prc., natenczas stanowić będzie Rada powiatowa o sposobie dostarczenia tej nadwyżki materyału, jako też o pokryciu z powiatowego funduszu dróg gminnych jej wartości, obliczonej według przeciętnej ceny, w powiecie ustanowić się mającej, osobno dla drzewa twardego a osobno dla drzewa miękkiego.

Należytość przyznana obszarowi dworskiemu na pokrycie nadwyżki wartości materyału drewnianego w myśl §. 15., o ile nie nastąpi przewidziane w §. 16. ustawy drog. z 7. Lipca 1885 wykupno, wypłacana mu będzie po przedstawieniu dowodów uiszczenia tej powinności, a najdalej z końcem każdego roku.

§. 16.

Przy obliczeniu potrzebnej ilości i jakości materyału drzewnego baczyć należy na bezpieczeństwo i dogodność komunikacyi. W razie różnicy zdań pomiędzy zwierzchnością gminną, a przełożonym obszaru dworskiego co do ilości, jakości i rozmiarów materyału potrzebnego, orzeka Wydział powiatowy na zasadzie powyższej i z uwzględnieniem przepisu poprzedniego §. reg.

§. 17

Do dowozu materyału drzewnego używać należy w pierwszym rzędzie w myśl §. 12. ust. 4. 5. i 6. ustawy drogowej (w §. 1. reg. powołanej) prestacyi w robocie ciągłej, a to z zastrzeżeniem zawartem w 5. ustępie §. 14. tejże ustawy.

Jeżeli prestacye te i dochody z wykupna prestacyi, wpływające w ciągu roku do miejscowego funduszu dróg gminnych, nie są dostateczne do pokrycia potrzeb powyższych, natenczas wyznaczy Wydział powiatowy stosowny zasiłek z powiatowego funduszu dróg gminnych.

§. 18.

Jako dowód należycie uiszczonej prestacyi w robocie, materyale drzewnym lub pieniądzach, wydane będzie przez Zarząd drogowy odpowiedne pokwitowanie. Bliższe szczegóły w tej mierze zawierać będzie instrukcya, przez Wydział krajowy na mocy §. 25. ustawy z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39. wydać się mająca.

§. 19.

W miastach, opłacających zamiast robocizny w naturze ekwiwalent w pieniądzach na podstawie dodatków do podatków bezpośrednich (§. 31. ustęp 1. ustawy z dnia 7. Lipca 1885), wysokość tych dodatków nie ulega ograniczeniu, przepisanemu §. 80. ustawy gminnej.

Dodatki powyższe winny być ściągane w sposób przepisany §. 87. ustawy gminnej i wnoszone do c. k. urzędu podatkowego, który wypłacać je będzie do rąk Zarządu drogowego na rzecz miejscowego funduszu dróg gminnych.

§. 20.

Fundusze ekwiwalentu drogowego w powyższym §ie reg. wymienione, nie użyte przez Zarząd drogowy w ciągu roku na rzecz miejscowych dróg gminnych, po upływie roku przelane być winny do powiatowego funduszu dróg gminnych.

To samo odnosi się także do funduszów w §. 14. ustęp 4. ust. z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39. wymienionych.

§. 21.

Oprócz zasobu dróg gminnych, wymienionego w §. 12. (ustęp 2. i 4.) i 31. ustawy z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39. wpływają do miejscowego funduszu dróg gminnych dochody z innych jeszcze źródeł, jak n. p.; z myta drogowego, mostowego i przewozowego, z myta kopytkowego, ofiar dobrowolnych bądź w pieniądzach, bądź też w robocie, materyale i gruntach, datków z powodu niezwykłego zużycia drogi (§. 19. ust. 2. ust. z dnia 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39), dochody ze sprzedaży gruntu drogi gminnej zaniechanej, ze sprzedaży narzędzi lub materyałów nieużytecznych, z wynagrodzenia szkód, wyrządzonych na drogach gminych wskutek przekroczeń przepisów policyi drogowej i t. d.

Jeżeli wymienione dochody mają specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub pewnego przedmiotu drogowego, winny być w całości na ten cel użyte.

Wydatki na miejscową służbę drogową i na narzędzia drogowe do miejscowego użytku służące, a nie należące do zwykłych narzędzi gospodarczych, których dostarczają sami robotnicy prestacyę odbywający, mają być pokryte przedewszystkiem środkami miejscowego funduszu dróg gminnych.

Gdyby źródła miejscowego funduszu dróg gminnych nie wystarczały na pokrycie potrzeb należytego utrzymania tych dróg w pewnej miejscowości, natenczas na żądanie Zarządu drogowego oraz po zbadaniu stanu rzeczy przez Wydział powiatowy i przekonaniu się o rzeczywistej potrzebie, pokryty będzie niedobór zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych w myśl §. 13. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39.

§. 22.

Miejscowy fundusz dróg gminnych jest funduszem samoistnym, zostającym w administracyi Zarządu drogowego.

Członkowie Zarządu drogowego odpowiadają za całość i należyte użycie tego funduszu.

Sposób prowadzenia kasy i rachunków miejscowego funduszu dróg gminnych określi instrukcya Wydziału krajowego, wydać się mająca tak dla miast wymienionych w §. 31. ustawy z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39, jakoteż i dla innych miejscowości, w których ustawa drogowa obowiązuje.

§. 23.

Powiatowy fundusz dróg gminnych powstaje:

1. z 3 prc. dodatku do podatków bezpośrednich, przepisanego (§. 12. ustęp 3 ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39.);

2. z dochodów z wykupna nieużytych w ciągu roku prestacyi i z nieużytych spłat pieniężnych (§. 14. ustęp 4. tejże ustawy);

3. z potrzebnej dotacyi, którą obowiązana jest Rada powiatowa uchwalać corocznie w myśl §§. 13. i 26. ustęp 4. powyższej ustawy drogowej, na podstawie preliminarza, przedłożonego przez Wydział powiatowy.

§. 24.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych mają być pokrywane niedobory, powstające wskutek niedostateczności prestacyj miejscowych funduszów dróg gminnych do pokrycia kosztów budowy i utrzymania tychże dróg w pewnej miejscowości, a mianowicie:

a) nadwyżka przeciętnej wartości materyału drzewnego;

b) koszta dowozu materyału drzewnego, o ile inne źródła na ten cel przeznaczone nie są dostateczne (§. 17. reg.);

c) koszta wywłaszczenia gruntów, kamieniołomów, kopalń piasku i t. p., nie mniej też koszta dostawy kamienia i innych materyałów, potrzebnych do zbudowania lub poprawy ważniejszych dróg gminnych, o ile na opędzenie wydatków nie wystarczają środki miejscowego funduszu dróg gminnych;

d) koszta zakupna żelaziwa, potrzebnego do budowy mostów, nie mniej też koszta robót, wymagających specyalnych wiadomości zawodowych, i w ogólności wszystkie wydatki w gotówce potrzebne na rzecz budowy, uregulowania i utrzymywania dróg gminnych, tudzież spowodowane nadzwyczajnymi wypadkami elementarnymi na tych drogach, o ile nie znajdują pokrycia w zasobach miejscowego funduszu dróg gminnych.

Nadto ponosić będzie powiatowy fundusz dróg gminnych wydatki przeznaczone na wspólne potrzeby dróg gminnych w obrębie całego powiatu, a niedające się rozdzielić na fundusze pojedynczych dróg gminnych, jako to:

e) płace powiatowych drożników wędrownych, ustanowionych dla dozoru dróg gminnych, i w ogólności wydatki połączone z opłacaniem powiatowej służby drogowej, potrzebnej do skutecznego nadzoru nad budową i utrzymaniem rzeczonych dróg w obrębie całego powiatu;

f) koszta zakupna i konserwacyi narzędzi drogowych, potrzebnych do wykonywania i utrwalenia robót na drogach gminnych w obrębie całego powiatu;

g) koszta wzorów i druków, potrzebnych dla skutecznej administracyi dróg gminnych oraz dla kontroli nad ich funduszami.

§. 25.

Powiatowy fundusz dróg gminnych jest funduszem samoistnym, którym zarządza Wydział powiatowy w myśl §. 27. ustęp 3. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39. Sposób prowadzenia rachunków tego funduszu określi instrukcya Wydziału krajowego.

§. 26.

W każdej miejscowości winien Zarząd dróg gminnych obok dziennika kasowego zaprowadzić i utrzymywać pamiętnik drogowy, mający zawierać daty co do stanu prestacyi, funduszów, robót potrzebnych lub już wykonanych i t. p.

Bliższe szczegóły w tej mierze zawierać będzie instrukcya, przez Wydział krajowy wydać się mająca.

§. 27.

W celach subwencyonowania dróg z funduszu krajowego, w myśl §. 18. ustawy drogowej z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39., i wydanych na tej podstawie szczegółowych uchwał Sejmu i przepisów Wydziału krajowego, podzielone być mają drogi gminne w każdym powiecie na ważniejsze i mniej ważne.

Podziału tego dokonywa Rada powiatowa, po wysłuchaniu zdania odnośnych Rad gminnych i przełożonych obszarów dworskich.

Droga zbudowana lub uregulowana przy pomocy subwencyi krajowej, winna być następnie utrzymywaną w stanie odpowiednim do funduszów, wyłożonych na jej budowę lub uregulowanie.

§. 28.

Wydział powiatowy sporządzi przy pomocy politycznej władzy powiatowej spis kopalń i kamieniołomów, nie mniej też przedsiębiorstw wyłącznie fabrycznych, tudzież przedsiębiorstw, mających na celu eksploatacyę lasową, zużywających niezwykłym sposobem nieomycone drogi powiatowe i gminne.

Na podstawie tego spisu, przystąpi Wydział powiatowy do wdrożenia sprawy celem oznaczenia osobnych datków na rzecz dróg powyższych, w sposób przepisany §. 19. ustęp 2—4 ustawy drogowej z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39.

Spis ten, nie mniej też wykaz właścicieli a względnie przedsiębiorców, obowiązanych do uiszczania pomienionych datków, bądź na mocy dobrowolnej ugody, bądź też na mocy prawomocnego orzeczenia, wydanego przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, utrzymywać będzie Wydział powiatowy w ciągłej ewidencyi z uwzględnieniem zmian zaszłych.

§. 29.

Dla funduszu dróg powiatowych Rada powiatowa w myśl §. 26. ust. 2. ustawy drogowej z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39. winna corocznie uchwalić dotacyę w wysokości potrzebnej do prowadzenia rozpoczętej budowy tych dróg i do utrzymywania istniejących w dobrym stanie.

Do funduszu dróg powiatowych wpływają nadto dochody z myta, ofiar dobrowolnych, datków z powodu niezwykłego zużycia drogi (§. 28. reg.), subwencyi krajowej i t. p.

Jeżeli powyższe dochody mają specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub dla pewnego przedmiotu drogowego, winny być w całości na ten cel użyte.

Do kosztów budowy dróg powiatowych przyczyniać się mają gminy i obszary dworskie, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno prestacyami w każdym poszczególnym wypadku, w którym Rada powiatowa na mocy §. 26. ustęp 3. powyższej ustawy drogowej tego zażąda i miarę prestacyi oraz sposób jej uiszczenia oznaczy.

III. Zarząd i nadzór drogowy.

A) Zwierzchność gminna i przełożony obszaru dworskiego.

§. 30.

W myśl postanowienia §. 28. ustawy drogowej, Zwierzchność gminna razem z przełożonym obszaru dworskiego stanowią Zarząd drogowy dla dróg gminnych, prowadzą cały techniczny i ekonomiczny zarząd tych dróg, i odpowiadają za należyte wykonywanie tego zarządu.

Ich obowiązkiem będzie odbywać konferencye w sprawach zarządu powyższego regularnie co dwa tygodnie, a nadto w miarę każdorazowej potrzeby.

Co do sposobu i czasu odbywania tych konferencyi winno nastąpić porozumienie pomiędzy członkami Zarządu drogowego.

W braku porozumienia orzeka Wydział powiatowy.

Uchwały powzięte i zarządzenia wydane przez Zarząd dróg gminnych, winny być zapisane do pamiętnika drogowego z uwidocznieniem dnia konferencyi odbytej.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, zakres działania przełożonego obszaru dworskiego przechodzi na reprezentacyę gminną.

§. 31.

Za podstawę do wykonywania robót i dostaw, potrzebnych dla dróg gminnych, służyć ma preliminarz drogowy, który sporządzić winien Zarząd drogowy podług wzorów i informacyi, udzielonych przez Wydział powiatowy na podstawie instrukcyi Wydziału krajowego.

Najpóźniej do dnia 15. Grudnia każdego roku winien być sporządzony preliminarz zwykłych robót i dostaw w następnym roku wykonać się mających łącznie z preliminarzem pokrycia potrzeb powyższych, i przez dwa tygodnie złożony do przejrzenia przez kontrybuentów gminy i obszaru dworskiego.

Preliminarze powyższe przedłożone być mają Wydziałowi powiatowemu najpóźniej w dni 14 po ukończeniu terminu ich wyłożenia, celem wykonywania nadzoru zastrzeżonego mu w §. 27. p. 2. ustawy drog. z 7. Lipca 1885, Dz. u. k. Nr. 39.

Terminy przedkładania preliminarzy miast, pobierających myto kopytkowe, oznaczone są w poszczególnych koncesyach, nadających prawo do poboru tego myta.

Jeżeli Zarząd drogowy nie sporządzi lub nie przedłoży powyższych preliminarzy Wydziałowi powiatowemu w terminie przepisanym, natenczas przedsięwziąć ma Wydział powiatowy niezwłocznie odpowiednie środki zaradcze w myśl §. 27. p. 2. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39.

Również obowiązany jest Zarząd drogowy przedkładać Wydziałowi powiatowemu preliminarze nadzwyczajnych robót i dostaw drogowych, które w preliminarzu zwykłych robót i dostaw nie mogły być przewidziane a w ciągu roku wykonane być muszą.

Roboty nie cierpiące zwłoki, zarządzone wskutek potrzeb nagłych, zanim preliminarz mógł być przedłożony Wydziałowi powiatowemu, winien Zarząd drogowy wykazać następnie Wydziałowi powiatowemu i usprawiedliwić przytem wydatki na ten cel poniesione, bądź w prestacyach w naturze, bądź w pieniądzach.

§. 32.

Zarząd dróg gminnych utrzymuje kataster czyli stałą ewidencyę ilości i stanu dróg gminnych, inwentarz narzędzi drogowych, służących do użytku miejscowego, wykaz miejscowej służby drogowej, tudzież rachunki roczne dochodów i wydatków miejscowego funduszu dróg gminnych.

§. 33.

Rachunki roczne, w poprzednim paragrafie reg. wymienione, wraz z osobnym wykazem funduszów, w myśl §. 14. ustępu 4. ustawy drogowej z dnia 7. Lipca 1885, Dz. u. kraj. Nr. 39. do powiatowego funduszu dróg gminnych przelać się mających, winien Zarząd drogowy przedkładać z końcem każdego roku, zaś w miastach pobierających myto kopytkowe, w terminie oznaczonym w koncesyi odnośnej.

Rachunki przedłożone przez co dopiero wspomniane miasta, opatrzy Wydział powiatowy po zbadaniu ich, stosownemi uwagami i przedstawi je Wydziałowi krajowemu najpóźniej we trzy miesiące po upływie każdego roku administracyjnego do ocenienia, czyli gmina uczyniła zadość warunkom koncesyi oraz postanowieniom ustawy drogowej.

§. 34.

Przeciw członkom gminnego Zarządu drogowego, przekraczającym lub zaniedbującym swoje obowiązki, mają zastosowanie środki przymusowe i

zaradcze, wskazane w ustawie gminnej, względnie w ustawie o obszarach dworskich.

B. Wydział powiatowy.

§. 35.

Celem skutecznego zarządzenia drogami powiatowemi, winien Wydział powiatowy założyć i utrzymywać kataster dróg rzeczonych, przedstawiać Wydziałowi krajowemu z końcem każdego roku obok ewidencyi ich ogólnego stanu tudzież wykazów służby i narzędzi drogowych, przeznaczonych dla użytku dróg wymienionych, szczegółowy wykaz robót w ubiegłym roku wykonanych, oraz projekty i kosztorysy robót na rok następny preliminowanych, z preliminarzem pokrycia potrzeb odnośnych.

Przy układaniu preliminarzy potrzeb dróg powiatowych, zbudowanych lub uregulowanych przy pomocy subwencyi krajowej, należy przestrzegać postanowienia §. 27. ust. 3. regulaminu.

Uchwała Rady powiatowej, wyznaczająca fundusze potrzebne do budowania i utrzymywania dróg powiatowych, winna być powzięta corocznie najpóźniej do końca Grudnia roku poprzedniego, i podana bezzwłocznie do wiadomości Wydziału krajowego.

§. 36.

W wykonywaniu nadzoru przysługującego Wydziałowi powiatowemu w myśl §. 27. ust. 2. ustawy drogowej z dnia 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39., obowiązany jest tenże czuwać nad tem, ażeby drogi gminne w obrębie powiatu w myśl §. 28. ust. 3. ustawy drogowej zostały uporządkowane i w dobrym stanie były utrzymywane.

W tym celu winien Wydział powiatowy na mocy powołanego postanowienia ustawy drogowej nie tylko kierować czynnościami miejscowego Zarządu drogowego, odnoszącemi się do budowy i utrzymywania dróg gminnych z uwzględnieniem stosunków miejscowych, ale także zorganizować i wykonywać stale kontrolę nad temi czynnościami, przedsiębrać w razie zaniedbania onych stosowne środki zaradcze i poruczać w miarę uznanej potrzeby nadzór nad poszczególnemi sprawami drogowemi, specyalnym delegatom w myśl §. 37. ustawy o Reprezentacyi powiatowej. Dla tem lepszego nadzoru nad budową i utrzymywaniem dróg gminnych, podzielić może Wydział powiatowy cały obszar powiatu na odpowiednie okręgi drogowe, z jednej lub więcej miejscowości złożone, i nadzór nad drogami gminnemi w tychże okręgach poruczać komitetom lub delegatom przez siebie mianowanym

§. 37.

W szczególności winien Wydział powiatowy czuwać nad czynnościami niezbędnemi do skutecznej administracyi dróg gminnych, udzielać Zarzą-

dom dróg gminnych potrzebnych wskazówek i być im pomocnym przy układaniu i utrzymywaniu przepisanych niniejszym regulaminem ewidencyji preliminarzów, rachunków i t. d., czuwać nad wczesnem i należytem wykonywaniem robót na drogach gminnych, nad zaprowadzeniem odpowiedniej służby drogowej i t. d.

Bliższe szczegóły w tej mierze, zawierać będzie instrukcya, przez Wydział krajowy wydać się mająca.

§. 38.

Objęcie dróg gminnych w bezpośredni zarząd na mocy postanowienia §. 28. ust. 5. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39, poprzedzić winno komisyonalne zbadanie stanu rzeczy przy udziale delegata politycznej władzy powiatowej.

§. 39.

Objąwszy bezpośredni zarząd dróg gminnych, wskaże Wydział powiatowy Zwierzchności gminnej a względnie przełożonemu obszaru dworskiego czynności, które i nadal wykonywać będą i w czem mają mu być pomocni przy prowadzeniu zarządu powyższego.

Zwierzchność gminna i przełożony obszaru dworskiego, obowiązani są stosować się ściśle do odnośnych poleceń Wydziału powiatowego.

§. 40.

O objęciu bezpośredniego zarządu drogi gminnej, winien Wydział powiatowy uwiadomić Wydział krajowy.

§. 41.

Wydział powiatowy, zarządzając powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej projekt odnośnego budżetu potrzebnej dotacyi, przez Radę powiatową w myśl §. 26. ust. 4. ustawy drogowej na rzecz tego funduszu uchwalić się mającej, pokrywa z wymienionego funduszu wydatki niezbędne i przedstawia Radzie powiatowej rachunki roczne rzeczywistych dochodów i wydatków funduszu powyższego.

Uchwała Rady powiatowej tycząca się wyznaczenia potrzebnej dotacyi z funduszów powiatowych na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, winna być powziętą corocznie najpóźniej do końca Stycznia, i podana bezzwłocznie do wiadomości Wydziału krajowego.

§. 42.

Z początkiem każdego roku obowiązany jest Wydział powiatowy zdawać sprawę Radzie powiatowej o zarządzonych przez siebie w roku ubiegłym środkach, zmierzających do stopniowej poprawy dróg gminnych, tak ważniejszych jako też mniej ważnych, oraz o rezultatach, osiągniętych w stanie dróg rzeczonych na skutek zarządzeń powyższych.

Podobne sprawozdanie winien Wydział powiatowy przedkładać za każdy rok także Wydziałowi krajowemu.

Bliższe szczegóły w tej mierze, przepisze instrukcya przez Wydział krajowy wydać się mająca.

C. Rada powiatowa.

§. 43.

Uchwała Rady powiatowej stanowiąca corocznie cenę wykupna prestacyi w robocie w myśl §. 26. ust. 5. ustawy drog. z dnia 7. Lipca 1885 D. u. k. Nr. 39, winna być powzięta przynajmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego, podana bezzwłocznie do wiadomości Wydziału krajowego, i obwieszczona w każdej miejscowości powiatu najpóźniej do końca Października.

§. 44.

Jeżeli w gminie, opłacającej ekwiwalent w pieniądzach zamiast prestacyj w robociźnie, Rada gminna nie poweźmie w przepisanym terminie uchwały o rozkładzie ekwiwalentu drogowego, natenczas Rada powiatowa ma prawo i obowiązek wstawić należytość wypadającą tytułem ekwiwalentu rzeczonego w budżet gminy, i na pokrycie tej należytości nałożyć dodatki do podatków bezpośrednich w myśl ostatniego ustępu §. 70 ustawy gminnej w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 17. Czerwca 1874, Dz. ust. kr. Nr. 52.

§. 45.

Uchwała Rady powiatowej, nakładająca na gminy i obszary dworskie obowiązek przyczyniania się prestacyami do kosztów budowy dróg powiatowych, winna być ogłoszona we wszystkich miejscowościach odnośnych, przynajmniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

D. Wydział krajowy.

§. 46.

Atrybucye Wydziału krajowego w sprawach dróg nie rządowych, określa §. 25. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39.

§. 47.

Ustanowienie organu do zastępowania Wydziału powiatowego na koszt powiatu w myśl §. 25. ust. 2. ust. drog. z 7. Lipca 1885, D. u. k. Nr. 39, poprzedzić winno komisyonalne zbadanie stanu rzeczy przy udziale delegata politycznej władzy krajowej.

§. 48.

Jeżeli uchwała Rady powiatowej, ustanawiająca cenę wykupna prestacyi, nie zostanie przedłożona Wydziałowi krajowemu najpóźniej do 8. Paź-

dziernika każdego roku (§. 43.,) natenczas zażąda Wydział krajowy bezzwłocznego sprawozdania od Wydziału powiatowego i w razie potrzeby postąpi w myśl §. 25. ustęp 3. ustawy drogowej.

§. 49.

Jeżeli Rada powiatowa w przepisanym terminie nie uchwali dotacyi potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, lub nie wyznaczy funduszów potrzebnych do budowania i utrzymywania dróg powiatowych, natenczas zaradzi temu Wydział krajowy w myśl §. 22. ust. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej w brzmieniu ustawy krajowej z dnia 17. Czerwca 1874, Dz. u. kr. Nr. 52.

IV. Współudział władz rządowych.

§. 50.

Polityczna władza powiatowa obowiązaną jest ze swej strony czuwać nad należytem stanem dróg w powiecie, użyczać władzom i organom autonomicznym skutecznego poparcia i pomocy do wykonywania postanowień, objętych ustawą drogową i niniejszym regulaminem.

§. 51.

C. k. polityczne władze powiatowe będą utrzymywać się w ciągłej ewidencyi o stanie niceraryalnych dróg publicznych w ich powiecie się znajdujących, w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów i w tym celu wydawać stosowne polecenia swoim podwładnym organom, jako też c. k. żandarmeryi.

O spostrzeżonych wadliwościach powinny bezzwłocznie uwiadamiać właściwy zarząd, względnie nadzór drogowy.

V. Środki przymusowe.

§. 52.

Zaległości w prestacyach i spłatach tychże ściągane będą w drodze administracyjnej i to: w gminie przez naczelnika gminy, zaś na obszarze dworskim przez polit. władzę powiatową, stosownie do postanowień ces. rozporządzenia z d. 20. Kwietnia 1854, §. 4, 5, 6 i §. 18 ustawy o obszarach dworskich. Gdyby siły i środki gminy nie wystarczały do przeprowadzenia egzekucyi, odniesie się naczelnik gminy o dodanie assystencyi do polit. władzy powiat.

Należytości zaległe w dodatkach do podatków bezpośr. ściągane będą w myśl przepisu §. 87 ust. gm., względnie §. 2 ustp. 1 ces. rozp. z dnia 20. Kwietnia 1854, D. p. p. Nr. 96 tak samo i przez te same organa jak podatki bezpośrednie.

§. 53.

Jeżeli Reprezentacya gminna wzbrania się dopełnić obowiązków na niej ciążących z mocy ustawy drogowej, a środki zaradcze, przedsięwzięte przez władze autonomiczne okazały się bezskutecznemi, natenczas na żądanie Wydziału powiatowego a względnie Wydziału krajowego polityczna władza powiatowa winna na koszt gminy zarządzić środki przymusowe w myśl §. 107 ustawy gminnej, a w razie nagłego niebezpieczeństwa postąpić sobie w myśl §. 30. ustawy drog. z 18. Sierpnia 1866, Dz. u. k. Nr. 15. z r. 1867, względnie §. 6. rozp. ces. z 20. Kwietnia 1854, Dz. p. p. Nr. 96.

Względem obszaru dworskiego postąpić sobie należy w tego rodzaju wypadkach w myśl §. 18. ustawy o obszarach dworskich.

§. 54.

W wypadkach, w których zachodzi potrzeba wykonania robót lub dostarczenia materyału drzewnego w myśl §. 6. ces. rozp. z dnia 20. Kwietnia 1854, na koszt i stratę obowiązanych, może polit. władza powiatowa za zgodą Wydziału powiatowego użyć pomocy jego organów.

Odnośne wydatki w braku innych środków mają być pokryte zaliczkowo z powiatowego funduszu dróg gminnych i przypisane do zwrotu od stron obowiązanych na rzecz tego funduszu.

VI. Postanowienie przechodnie.

§. 55.

Zaraz po otrzymaniu instrukcyi, przez Wydział krajowy wydać się mającej, obowiązane są wszystkie Zarządy drogowe przeprowadzić przygotowawcze czynności względem ułożenia spisu kontrybuentów, kwitaryuszów, pamiętnika drogowego, sporządzenia ksiąg kasowych i rachunkowych, preliminarzy drogowych i t. p.

Instrukcya Wydziału krajowego poda potrzebne w tym względzie wskazówki, przepisze formularze i t. d.

§. 56.

Również wydane będzie w drodze właściwej polecenie do Urzędów podatkowych, aby się zajęły poborem: *a*) wpływających na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych w myśl §. 12. ust. 3. ustawy drogowej z 7. Lipca 1885 dodatków do podatków bezpośrednich, jakoteż: *b*) wpływających w myśl §. 31. ustawy drog. z 7. Lipca 1885 ekwiwalentów, i aby pobrane kwoty ad *a*) przekazywały Wydziałowi pow. jako władzy zarządzającej tym funduszem, zaś kwoty ad *b*) właściwym Zarządom drogowym.